

Čís. 6620.

S hlediska šu 525 obč. zák. se nevyhledává, by uvedení do dřívějšího stavu bylo úplné a přesné, stačí, když se znovuzřízení stane takovým způsobem, že služebnost může být znova vykonávána. Nejde o úplné přetvoření služebné budovy, byl-li výměnkářský domek přestaven v hospodářské stavení.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1926, Rv II 785/26.)

Na usedlosti žalovaného vázlo ve prospěch žalobkyně právo bydlení, výměny a užívání, po dobu jejího svobodného stavu a po smrti rodičů, jež jí bylo smlouvou ze dne 12. června 1899 vyhrazeno ve výměnkářském domě na levo od vchodu do dvora usedlosti. Jelikož se žalovaný sám nastěhoval do výměnkářského domu, jež přestavěl v hospodářské stavení, a zdráhal se plniti své povinnosti vůči žalobkyni, domáhala se na něm žalobou, by byl uznán povinným vykliditi výměnkářský dům na levo od vchodu do dvora nemovitosti a vydati jej do užívání žalobkyně. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o dovolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobce uvádí, že smlouva o výměnek ze dne 12. června 1899 míněna byla a jest ji vykládati rebus sic stantibus, tehdy stálo malé tedy výměnkářské stavení v levo od vchodu. Stavení toto však žalovaný roku 1900 přestavěl a přeměnil ve stavení hospodářské a sám jako hospodář tam se usadil, kdežto rodiče a s nimi i žalobkyně bydleli ve starém stavení dříve hospodářském. Změna ta stala se za souhlasu žalobkyně mlčky projeveného tím, že mu při přestavbě výměnkářského domku ve stavení hospodářské pomáhala. Její souhlas se záměnou výměnkářských místností shledávati jest také v tom, že již po 16 let bydlí v nynějších místnostech dřívějšího stavení hospodářského. Stav, jaký byl při uzavření smlouvy, byl tedy za souhlasu žalobkyně úplně a podstatně změněn a nemůže ona již dřívějšího stavu se dovolávati. Rozhodl-li tedy první soudce jinak, jest to nesprávným posouzením po stránce právní. Účelu opatření žalobkyni výměnek po dobu svobodného stavu plně vyhověno tím, že má nyní byt lepší a větší, než v původním stavení výměnkářském. Než v uvedeném nelze shledávati uplatňovaných důvodů odvolacích. Soud zcela správně hodnotil výsledky průvodního řízení, zjistiť, že žalobkyně dle smlouvy má právo na výměnkářský domek výslovně na levo od vchodu do dvora. Správně z toho první soudce usuzuje, že žalovaný nemůže o své újmě toto právo služebnosti bytu měniti a svémocně na jiný objekt je přenášeti. Rovněž správně první soudce podotýká, že zcela nerozhodnou jest otázka, zda poskytování jiných než upsaných místností výměnkářských je pro žalobkyni na prospěch či nepospěch a zda jsou náhradní místností větší, či menší, než původní místnosti výměnkářské. Z toho jedině, že žalobkyně při přestavbě domku pomáhala, nelze nikterak ani logicky ani právem dovozovati její souhlas se změnou písemného ujednání o výměnku. Vždyť domek přestavbou nestal se nezpůsobilým k obývání výměnkářkou, naopak nový byt byl rozšířen a zajisté lépe a vhodněji upraven k obývání, tak že

žalobkyně neměla příčiny, by s přestavbou nesouhlasila a proti ní se ohražovala. Hodlal-li však žalovaný přestavbu provést jen v předpokladu, že se tam sám usadí, a žalobkyni, až právo jejího výměnku nastane, dá za výměnek domek druhý, bylo by rozumným a opatrným bývalo se žalobkyní zřejmě a přímo o tom si promluvit a její výslovný souhlas si zajistit. Měl-li skutečně za to, že v jejím jednání možno shledávati tichý souhlas, mohl a měl tím spíše přímo se jí na to zeptati, když denně, ba neustále se s ní stýkal. Neprávem dovolává se žalovaný dále toho, že žalobkyně po 16 let ve starém hospodářském stavení bydlí, čímž prý rovněž projevila souhlas s nynějším stavem. Žalovaný přehlíží, že žalobkyně dosud bydlela u rodičů a že její nárok na vymáhaný výměnkářský byt nastal dle smlouvy teprve smrtí matčinou v květnu 1926. Teprve tu mohla žalobkyně žádati, by jí žalovaný odevzdal výměnkářský byt podle uvedené smlouvy, což také učinila. Žalovanému nepodařilo se prokázati, že původní nesporná smlouva o výměnek do-
datečně byla změněna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel spatřuje nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud nedbal toho, že dovolatel, když nabyt nemovitosti, zapsané ve vložce čis. 34 pozemkové knihy pro katastrální obec K., přestavěl domek na levo od vchodu do dvora, který byl malý a k obývání špatně způsobilý v hospodářské stavení, že se tím toto stavení změnilo úplně, že žalobkyně má nyní větší a lepší byt ve starém stavení hospodářském, ve kterém bydlela šestnáct roků se svou matkou a který nyní obývá úplně sama, neboť dovolatel bydlí v novém stavení hospodářském. Že žalobkyně byla oprávněna a měla také činiti námitky při komisionelním řízení stavebním, na jehož základě dosáhl stavebního povolení, by místo starého domku postavil novou budovu hospodářskou, že však tak neučinila, jelikož měla dostatečný byt v hospodářském stavení, tedy se tím vzdala práva bytu ve starém stavení. Těmito vývody nejsou vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující důvody odvolacího rozsudku. Podle §u 525 obč. zák. staví se sice zkázou služebního nebo panujícího pozemku služebnost, jakmile však jsou pozemek, nebo budova uvedeny do dřívějšího stavu, nabude služebnost znovu platnosti. Není zapotřebí, aby uvedení do dřívějšího stavu bylo úplné a přesné, postačí, když se znovuzřízení stane takovým způsobem, že může býti služebnost vykonávána znovu. V souzeném případě byl domek původně výměnkářský, jehož používání (§ 521, třetí věta obč. zák.) se žalobkyni dostalo po smrti obou rodičů, přestavěn, ovšem podle dovolatelova přednesu zvětšen a zvýšen, jakož i proměněn z výměnkářského domku v hospodářské stavení. Nelze tedy mluvit o úplném přetvoření služební budovy, jaká by podle okolností mohla býti kladena na roveň »zániku« služební budovy. Jinak právem druhá stolice zdůraznila, že právo žalobkyně vzniklo podle smlouvy teprve matčinou smrtí v květnu 1926, že teprve tehda mohla se žalobkyně domáhati odevzdání požívání přesně popsaného

služebního domku. Nejde tedy o změnu původní smlouvy způsobem v §u 863 obč. zák. uvedeným a dovolatel nemůže nijak těžiti ani z mlčení žalobkyně při komisionelním řízení stavebním, na jehož základě dosáhl stavebního povolení, by místo starého domku postavil novou budovu hospodářskou, ani z toho, že, dokud jí právo bydlení nepřislušelo, bydlela po 16 roků se svou matkou ve starém stavení hospodářském.

Čís. 6621.

Návrh na zrušení prozatímního opatření není důvodem odkladu exekuce.

(Rozh. ze dne 23. prosince 1926, R I 985/26.)

Na základě usnesení, jímž bylo manželce proti manželi povoleno prozatímní opatření placením výživného, byla navrhovatelce proti odpůrci povolena exekuce. Podav návrh na zrušení prozatímního opatření, žádal manžel o odklad exekuce. Soud první stolice žádosti vyhověl, rekursní soud ji zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel se domnívá, že podání návrhu podle § 399 ex. ř. na zrušení prozatímního opatření, jež bylo podkladem pro povolení exekuce, rovná se svým účelem žalobě, jakouž má na mysli § 42 čís. 1 ex. ř., jinak že by nebylo možno vůbec domáhati se odkladu exekuce. Leč neprávem. Odklad exekuce lze povolit jen z důvodů výčetmo uvedených v § 42 ex. ř. a za podmínek §u 44 ex. ř. Povinný sám při svém návrhu odvolával se na důvod §u 42 čís. 1 ex. ř., přiznáváje, že nejde o důvod odkladu podle §u 42 čís. 7 ex. ř., poněvadž nemohl soudní usnesení, kterým byla exekuce povolena, napadati rekusem. Podle § 42 čís. 1 ex. ř. může však býti exekuce odložena, byla-li podána žaloba, aby exekuční titul, jenž jest základem povolené exekuce, byl prohlášen za neplatný nebo neúčinný neb aby byl zrušen. Takový případ tu však nenastal, nýbrž dlužník podal podle vlastního udání jen návrh na zrušení prozatímního opatření ve smyslu §u 399 ex. ř. Má tu patrně na mysli jen případ čís. 4 §u 399 ex. ř., poněvadž udává v žádosti za odklad exekuce, že jeho manželka nemá nároku na výživné, ježto její žaloba na placení výživného byla zamítnuta důsledkem pravoplatného rozsudku o rozvod manželství od stolu a lože z její viny. Žaloba o neplatnost, bezúčinnost nebo zrušení exekučního titulu (§ 39 č. 1 a 42 č. 1 ex. ř.) může býti zejména jen žalobou pro zmatečnost, o obnovu a žalobou odpůrčí, dotýkají se tedy tyto žaloby přímo exekučního titulu a tudíž se podstatně různí od návrhu na zrušení prozatímního opatření, jehož podmínky jsou zcela zvláštní. Proto zákon ani v §u 42, ani v §u 399 ex. ř. nepřipouští, by též pro pouhý návrh na zrušení zatímního opatření bylo lze se domáhati odkladu exekuce.